

Кличемо Варягів!

Олег Паламарчук

"Тато розказували, що чули, як дід бачив, що наш батюшка у піст курку їли", — часто повторюють у нас на Україні, коли верзе щось оповідач, сам не відаючи що. Такий самий докір можна кинути і супроти твердження про варязьке походження київських князів Рюриковичів. Як би там не було образливо, але мусимо змиритися з гіркою правдою. Та ба! Чи один "варяг" за тисячолітню історію господарював на Україні!

Руси, поляни, дуліби, древляни, тиверці, угличі... Чваняться один перед одним роди східнослов'янські, Іскоростень ворогує з Києвом, древляни не визнають влади київського князя Аскольда.

— Ви самі по собі, а ми самі по собі, — відвертається плем'я від племені.

А тим часом ворог зазіхає на багатий Градрік.

Із холодної Скандинавії вирушив на Русь свейський конунг Олег, нащадок роду Рюриковичів. Першим покоровився його владі Великий Новгород — багата данина пішла у княжі засіки. Але віщий Олег мріяв про Київ, жадоба влади кликала його на південь. Для вдоволення його княжої гордості потрібна була уся земля Трояна, або, як її поетично називали сивобороді гусярі, Україна.

— Ворог біля брами матері наших городів! — звернувся князь Аскольд до князів руських племен.

Всі обіцяли надіслати допомогу, та на схід не квапилися. Втішався поза очі древлянський князь Радомир:

— Боронити Київ? Не нам загрожують варяги. Може, вони прийдуть і підуть, як раніше бувало. А Іскоростень збереже сили, і, можливо, нам тоді бути на Русі першим городом!

Полянський князь Хорислав своє вів:

— А хто такий Аскольд, щоб наказував мені? Дуже він поспішав на поміч, коли хозари плюндрували наші поселення? У варягів сила, вони знищать кочівників-хозар!

Та князь Олег опирався не тільки на своїх відважних, загартованих північними вітрами Скандинавії воїнів. Він і до хитрощів удався: визнав слов'янського бога Перуна як Одіна. віддавав честь Росту, Стрибогу, Сонцю-Ярилу. Всіх русичів, які приєднувалися до його війська, щедро обдаровував.

І пішов по Києву поголос:

— Кличмо варягів! Кличмо Олега на київський стіл!

Жменька відданих київському князеві воїнів обороняла матір городів руських. У перших лавах, як звичайний гридень, бився з ворогом князь Аскольд. І здригнувся досвідчений варязький воїн серед мужністю хороброго русича. Але підступна зрадницька рука відчинила браму у Київ. Вийшли запроданці слов'янського роду з хлібом і сіллю до князя Олега:

— Просимо на київський стіл! — і низько вклонилися.

Щоб викликати схвалення натовпу, варяг підняв довгий окривавлений меч і замість звичного "Одін" вигукнув:

— Перун!

— Слава князю Олегові! Слава!.. — загомонила-загорланила у відповідь юрба.

Поряд зі знатними варязькими вошами князь Олег посадив за свій трапезний стіл руських старійшин-перебіжчиків, і сиділи вони, мов ті пси шолудиві, покірно в очі Олегові заглядаючи. А простий люд потайки ховав князя Аскольда...

Височить над Дніпром висока могила — все, що залишилося від прадавньої історії про вбивство Аскольда. Болісно згадувати ці події тепер, і двічі гірко, що траплялося таке не раз. Приходила на нашу землю біда, а у нас руки опускалися. І виривалося оте старе словоблуддя:

— Кличмо варягів! Попросимо їх на київський стіл!